

arxiu

El 18 de febrer de 2006: l'inici del moviment pel dret a decidir

[vista prèvia >](#)

En la historiografia del Procés, sovint s'acostuma a obviar la primera gran manifestació sobiranista: la del 18 de febrer del 2006. La Plataforma pel Dret de Decidir va omplir els carrers contra la retallada de l'Estatut acordada per Artur Mas i José Luis R. Zapatero i va canviar el relat del catalanisme, que va passar de l'autonomisme al sobiranisme i va situar el referèndum com a bandera. Una manifestació que va contribuir a erosionar la Catalunya dual organitzada al voltant dels governs de PSC i CIU, la qual quedaria tocada de mort amb el Procés independentista.

Marta Rovira Martínez

Sociòloga

@roviramartinez

En el relat habitual s'acostuma a situar l'inici del Procés independentista català en la gran manifestació del 10 de juliol de 2010, impulsada per Òmnium Cultural i amb el suport de nombrosíssimes entitats i de tots els partits polítics parlamentaris excepte PP i C's. De fet, aquella manifestació, sorgida com a reacció a la sentència del Tribunal Constitucional que anul·là diversos articles clau de l'Estatut d'autonomia, del 2006,¹ portava un lema, «Som una nació. Nosaltres decidim», que tenia ressonàncies de la manifestació organitzada per la Plataforma pel Dret de Decidir (PDD) uns anys abans, el 2006, sota el lema «Som una nació i tenim dret a decidir». És així com s'atribueix l'origen del Procés a la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut de Catalunya d'aquell 2010. Però en realitat aquesta història va començar abans.

Si fem una anàlisi del cicle de mobilitzacions massives de signe independentista que es van produir a Catalunya a començaments del segle

XXI, cal situar-ne l'inici precisament en aquella manifestació convocada per la Plataforma pel Dret de Decidir el 18 de febrer de 2006. Aquest va ser el punt de partida, a Catalunya, d'un cicle de mobilitzacions que va resultar extraordinari per la seva continuïtat i pel volum de participants. Unes mobilitzacions que van protagonitzar el que després es va conèixer com el Procés, una etapa política que va anar de la protesta per la manera com es va retallar l'Estatut d'autonomia aprovat en referèndum el 18 de juny de 2006, fins a la celebració d'un referèndum d'independència sense l'autorització de l'Estat espanyol, l'1 d'octubre de 2017.

Les mobilitzacions per la independència van tenir continuïtat amb una força inèdita en tots els Onzes de Setembre que van succeir a aquells primers anys. I, després del referèndum, van continuar com a protesta a la repressió judicial i política que es va desencadenar com a reacció de l'Estat a l'intent de proclamar la independència de Catalunya. Al 2019 es van produir les darreres mobilitzacions massives —i d'aquest caire extraordinari— contra la sentència

judicial als consellers de la Generalitat i els presidents d'Òmnium i l'ANC. I a partir d'aleshores el moviment independentista català ha circumscrit la mobilització al carrer a la manifestació que es fa des dels anys 1980 en motiu de la Diada Nacional de Catalunya, l'Onze de Setembre.

En aquest trajecte de protesta i mobilització de l'independentisme català del segle XXI hi ha participat una gran varietat d'actors, amb propostes i plantejaments no sempre coincidents, que van des del concepte del «dret a decidir» fins al suport a una declaració unilateral d'independència² (DUI).³ Així doncs, el moviment independentista incloïa una gran varietat de sensibilitats. I també és cert que el Procés va comportar una gran polarització política, fins al punt que el Partit Socialista de Catalunya, que

---

2 RIDAO, *El dret a decidir: La consulta sobre el futur polític de Catalunya*; SANJAUME, «Els arguments contra el dret a decidir de Catalunya: una avaluació teòrica»; LÓPEZ, *El derecho a decidir: la vía catalana*.

3 LÓPEZ BOFILL, «Nous horitzons. L'evolució jurídica cap a un Estat propi»; NEBREDÀ, «La República Catalana, dins o fora de la Unió Europea?»; REQUEJO; SANJAUME-CALVET, «Referèndums d'independència. Catalunya en perspectiva»; SERRANO, *De la nació a l'estat*.

---

1 BAYONA ROCAMORA, «La sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya».

El cicle del Procés es construeix a partir d'una onada de mobilitzacions amb una base social mobilitzada que va sacsejar del tot a la societat i la política catalana

havia defensat un referèndum⁴ per conèixer la voluntat dels catalans, va acabar compartint manifestacions amb els partits de l'extrema dreta espanyolista, amb sectors franquistes inclosos.⁵ Al contrari, un partit com Convergència Democràtica de Catalunya, que mai havia defensat posicionaments independentistes, va acabar forçant una candidatura conjunta amb ERC, Junts pel Sí, candidatura que va liderar el govern de la Generalitat que va impulsar el referèndum per la independència de Catalunya l'1 d'octubre del 2017. Per tant, estem parlant d'una onada de mobilitzacions que va sacsejar del

tot la societat i la política catalana, que va crear una base social mobilitzada de més de dos milions de persones si tenim en compte les manifestacions, les consultes ciutadanes (2009-2011) i el procés participatiu del 9 de novembre de 2014 i el referèndum de l'1 d'octubre de 2017. De fet, es tracta d'una mobilització que aconsegueix depassar completament la matriu social originària de l'independentisme català, per abraçar un corpus social molt més ampli, amb uns perfils ideològics molt transversals, que van des dels més liberal-conservadors (CiU) a posicions molt a l'esquerra (CUP), al mateix temps que fan bascular sectors de la població cap a una major identificació nacional catalana.⁶

Tal com exposa l'*Informe sobre l'estat de la democràcia a Catalunya* del 2010, el cicle de mobilització independentista a Catalunya s'inicia des de sectors clàssics de l'independentisme i, a mesura que guanya suports i legitimitat, provoca l'aparició de nous actors amb plantejaments diferents:

*«Entenem doncs, que és aquest independentisme clàssic el que impulsa el cicle de mobilització d'on sorgeixen les consultes, per bé que el mateix cicle provoca l'aparició de nous actors sociopolítics que no comparteixen les mateixes coordenades ideològiques d'aquest independentisme».*⁷

La creació de la Plataforma pel Dret de Decidir

El cicle de mobilitzacions sobiranes també va produir canvis en les estructures associatives del moviment independentista. El primer canvi rellevant fou la mateixa aparició de la PDD, que va néixer el 19 de desembre de 2005 a la seu del CIEMEN.⁸ Després, el 2009, es produiria el naixement de l'Assemblea Nacional Catalana,⁹ així com el creixement ex-

4 En el programa electoral del 2012, el PSC, que defensava un model federal per a l'encaix de Catalunya a l'Estat espanyol, defensava la celebració d'un referèndum sobre la independència de Catalunya: «Manifestem el nostre convenciment que els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya hauran de decidir lliurement sobre qualsevol proposta de canvi substancial de les relacions entre Catalunya i Espanya, acordada entre les institucions catalanes i espanyoles, a través d'un referèndum en el qual es plantegi una pregunta clara a la qual s'hagi de respondre de forma inequívoca, acceptant o rebutjant el projecte sotmès a consulta. Ens comprometem a promoure les reformes necessàries per tal que els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya puguin exercir el seu dret a decidir a través d'un referèndum o consulta acordat en el marc de la legalitat». PSC. Programa electoral. *L'alternativa sensata*. Veure: <arxiupsc.wordpress.com>.

5 Manifestació del 7 d'octubre de 2017, convocada per Societat Civil Catalana amb el lema «Prou: recuperem el seny!», que va omplir tota la Via Laietana.

6 HIERRO HERNÁNDEZ, *Canvis a curt termini en la identificació nacional a Catalunya*.

7 MUÑOZ; GUINJOAN; VILAREGUT, «Les consultes sobre la independència: context, organització i participació».

8 El 28 de novembre de 2005 s'havia celebrat un acte a l'auditori de Barcelona amb el nom de «Tenim el dret de Decidir», organitzat pel Tercer Congrés de Cultura Catalana impulsat per la Federació d'Organitzacions per la Llengua Catalana (FOLC). LÓPEZ, *El derecho a decidir: la vía catalana*; VILAREGUT SÁEZ, «El dret a decidir com a estratègia de moviment».

9 Després de l'èxit de la consulta per la independència celebrada el 13 de setembre de 2009 a

La PDD es va crear enmig del creixent clima conflictiu entorn del nou Estatut d'Autonomia que s'estava discutint en aquell moment

ponencial d'Òmnium Cultural.¹⁰ També sorgiren entitats amb menys recorregut i menys presència social, com Sobirania i Progrés, Deu Mil per l'Autodeterminació i Decidim!

La PDD es va crear enmig del creixent clima conflictiu entorn del nou Estatut d'Autonomia que s'estava discutint en aquell moment. El text inicial s'havia aprovat el 30 de setembre de 2005 al Parlament de Catalunya amb el 90% del Parlament a favor. En el tràmit a les Corts espanyoles, entre novembre del 2005 i maig del 2006, el debat es va anar convertint en un camp de batalla política, que va culminar amb el pacte entre el cap de l'oposició Artur Mas i el president espanyol José Luis Rodríguez Zapatero per portar a les Corts un text que quedava rebaixat respecte del que s'havia aprovat al Parlament de Catalunya. Un pacte

---

Arenys de Munt, diverses persones es van posar d'acord per crear una nova entitat que tingués com a finalitat única la independència de Catalunya.

10 Des del període de renovació de l'entitat, presidida per Jordi Porta, l'entitat va experimentar un creixement sostingut. L'any 2010 comptava amb 23.000 socis. Però fou en els anys previs i, sobretot, posteriors al referèndum de l'1 d'octubre de 2017 quan aquest creixement es va disparar fins als 190.000 socis el 2022. Actualment compta amb 52 seus territorials.

que va fer impossible que els partits catalanistes defensessin la mateixa posició, ja que mentre que ERC no va acceptar les retallades i, per tant, va fer campanya a favor del «No» a l'Estatut, en canvi, PSC, CiU i ICV-EUiA van donar suport al text pactat a Madrid per Mas i Zapatero.

La PDD va néixer com una plataforma per aplegar diferents associacions i persones individuals per tal de fer un pas endavant en la reivindicació de Catalunya com a nació, posant èmfasi en la necessitat de respectar allò que Catalunya decidís sobre ella mateixa —la reforma de l'Estatut, en aquell moment. Estava formada per sobiranistes «antics i nous», és a dir, format per sectors militants de l'independentisme des dels anys 1980, sectors de militants joves de la societat civil i noves entitats nascudes d'aquest nou sobiranisme menys escorat ideològicament a l'esquerra, com havia passat amb les entitats i partits dels anys 1970 i 1980 —MDT, PSAN. D'altra banda, la PDD comptava amb el suport d'entitats com la Plataforma per la Llengua, Sobirania i Progrés, Gent de la Terra, Òmnium Cultural... Més enllà d'aquests referents, la PDD mirava d'elaborar una proposta que

anés a altres sectors que «no tenien la independència ni el dret a l'autodeterminació com a eix principal i que precisament es sentien còmodes amb aquesta denominació».¹¹

L'inici de les mobilitzacions pel dret a decidir

Malgrat que sovint, de forma interessada, s'ha identificat la manifestació del juliol de 2010 com a punt d'inici del Procés, les mobilitzacions organitzades per part de la PDD juguen un paper fonamental en l'arrencada d'aquest cicle de mobilitzacions. Tant Ricard Vilaregut, en la seva tesi sobre la Plataforma pel Dret de Decidir,¹² com Jaume López en el seu llibre *El derecho a decidir*,¹³ coincideixen en aquest inici del moviment de mobilització independentista el 18 de febrer de 2006.

---

11 VILAREGUT SÁEZ, «El dret a decidir com a estratègia de moviment».

12 L'excepció és la tesi doctoral de Ricard Vilaregut de 2011: *Memòria i emergència en l'independentisme català. El cas de la Plataforma pel Dret de Decidir*, que situa l'inici d'aquest període en l'inici de les grans manifestacions l'any 2006.

13 LÓPEZ, *El derecho a decidir: la vía catalana*.

La PDD intentava elaborar un nou discurs que abracés un independentisme més obert i capaç de sumar gent més enllà de l'independentisme històric

La manifestació del 18 de febrer de 2006 va convocar un nombre de persones molt per sobre del que s'havia esperat, malgrat que només comptava amb el suport de les entitats promotores, d'Òmnium Cultural, ERC i EUiA. Malgrat els dubtes que tenia la PDD per tirar endavant la manifestació, aquesta va fer un tomb clar quan ERC —liderada per Josep-Lluís Carod-Rovira i Joan Puigcercós s'hi va adherir públicament, amb un comunicat de premsa,¹⁴ i oferint suport logístic a l'organització. En canvi, no hi donaren suport ni CiU ni ICV. Per la seva part, la CUP no només es va desmarcar d'aquesta manifestació, sinó que en va organitzar un altra una setmana abans, l'11 de febrer, amb el lema «Som una nació, Autodeterminació!». El lema de la CUP, de fet, representava el discurs de l'independentisme històric. Mentre que la PDD intentava elaborar un nou discurs que abracés un sobiranisme més obert i capaç de sumar gent més enllà de l'independentisme històric.

Aquest també era l'objectiu d'un partit clarament independentista com ERC, que com a partit de govern s'havia proposat contribuir a fer créixer l'independentisme per la via de les raons. És a dir, oferint arguments a aquells que consideraven que el marc espanyol no permetia un desenvolupament digne de l'autogovern, ni uns serveis adequats per al país i la seva gent. Tal com indica Vilaregut, el fet que un partit que estava al govern, el cas d'ERC, fos un partit clarament independentista va afectar favorablement l'acció de la PDD i per extensió del moviment sociopolític independentista.¹⁵ En tot cas, per primera vegada, una manifestació que reivindicava el dret a decidir, és a dir l'autodeterminació, omplia de forma massiva els carrers de Barcelona. Malgrat el ball de xifres,¹⁶ no hi ha dubte que la manifestació va superar totes les expectatives, ja que es va omplir la Gran Via des de la Plaça Espanya fins a la Plaça Catalunya.

Cal pensar que aquella manifestació no va ser anunciada ni gairebé

seguida pels mitjans de comunicació públics ni privats de Catalunya. Es van produir diverses queixes sobre aquesta manca de cobertura d'una manifestació tan massiva en els mitjans de comunicació públics. Tanmateix, en la Memòria d'activitats del Consell de l'Audiovisual de Catalunya corresponent al 2006 s'afirmava que els informatius de TV3 havien dedicat un total de 13 minuts a la manifestació i a la PDD, tot i que no es va donar veu als manifestants en cap de les notícies emeses. La sensació dels manifestants era, tanmateix, que l'impacte mediàtic de la manifestació no havia correspost a la magnitud que va tenir. Més encara si tenim en compte la participació de moltes personalitats de l'*star system* català, com Joel Joan, Lloï Bertran, els actors de Teatre de Guerrilla, Isabel-Clara Simó, Els Pets, els periodistes Vicent Partal i Martxelo Otamendi, i l'aleshores encara només historiador Oriol Junqueras. En canvi, l'impacte de la manifestació va comportar recollir posteriorment l'adhesió d'unes 700 associacions de tota mena al manifest promogut per la PDD.

Així doncs, fou una manifestació impulsada per la societat civil que no

¹⁴ VILAREGUT SÁEZ, *Memòria i emergència en l'independentisme català: el cas de la Plataforma pel Dret de Decidir*.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ Segons els organitzadors hi van participar 700.000 persones. Segons la Guàrdia Urbana de Barcelona no foren més de 125.000 persones.

Cal pensar que aquella manifestació no va ser anunciada ni gairebé seguida pels mitjans de comunicació públics ni privats de Catalunya

tenia el suport unitari dels partits polítics que després van protagonitzar el procés independentista, ja que només va comptar amb el suport entusiasta d'ERC. En canvi, CDC s'hi va posicionar en contra, al·legant que no era un bon moment per a la mobilització,¹⁷ i ICV també s'hi va oposar perquè preferia una manifestació, segons es va dir, contra el PP. De fet, aquests partits s'hi oposaven pel vessant autodeterminista de la manifestació i perquè es tractava d'una manifestació crítica alhora amb el govern espanyol i amb els partits polítics que s'acomodaven a la retallada de l'Estatut en discussió.

Segurament cal atribuir aquest èxit a diversos factors. Però la conflictivitat política al voltant de l'Estatut d'Autonomia hi va jugar un paper central. El PP havia iniciat una campanya de recollida de signatures per tot el territori espanyol reclamant un referèndum en el conjunt de l'Estat sobre l'Estatut de Catalunya.¹⁸ També es van emetre missatges i anuncis radi-

ofònics de caire anticatalanista que van causar un cert impacte en els sectors més catalanistes, i que van contribuir que es mobilitzessin. La campanya del PP va tenir força èxit arreu de l'Estat espanyol, i va arribar a recollir fins a quatre milions de signatures entre febrer i abril de 2006. Però el seu impacte sobre la societat catalana va suposar un revulsiu per a l'independentisme.

De la nació a les infraestructures

La manifestació del 18 de febrer era la primera reacció de la societat civil mobilitzada al voltant de sectors independentistes per promoure posteriorment el «No» en el futur referèndum estatutari del 2006. D'alguna manera, doncs, la PDD i la manifestació d'aquell febrer de 2006 inicia el conflicte polític que es desfermarà amb l'atzucac en què caurà la reforma de l'Estatut d'Autonomia que ERC havia promogut en l'Acord del Tinell per governar la Generalitat presidida per Pasqual Maragall —amb PSC i ICV-EUiA. Les aspiracions dipositades en aquella reforma per tal de «blindar» competències, canviar el model de

finançament, aconseguir el reconeixement de Catalunya com a nació i el català com a llengua preferent de les institucions del país, va suposar una recepta massa difícil d'empassar per a les estructures de l'Estat i l'*statu quo* català, malgrat la suposada bona sintonia entre Pasqual Maragall i José Luis Rodríguez Zapatero i, fins i tot, les seves falses promeses que acceptaria el text que aprovés el Parlament.¹⁹ De fet, amb la proposta de la reforma de l'Estatut, ERC ja estava plantejant de forma clara que el model autonòmic era caduc i que calia fer un darrer intent per renovar-lo.

Amb el suport del PSC, CiU i ICV-EUiA, el referèndum sobre l'Estatut celebrat el 18 de juny del 2006 va obtenir un 73,9% dels vots favorables, amb una participació que no va arribar al 50% del cens electoral (49,4%). Però, des de l'aprovació de l'Estatut, s'inicià un procés d'impugnació per part del PP,²⁰ del Defensor del Pueblo, el

19 ARA, «Zapatero: "Apoyaré el Estatuto que apruebe el Parlamento de Catalunya"».

20 El Partit Popular va presentar el recurs contra 114 dels 223 articles del nou Estatut aprovat, entre els quals el tractament de Catalunya com a nació i el català com a llengua preferent de l'administració.

17 EL PAÍS, «Sólo Esquerra apoya una manifestación a favor del texto».

18 LÓPEZ, *El derecho a decidir: la vía catalana*.

El cycle de mobilitzacions va continuar amb una nova manifestació que incorporà un altre element cabdal en el procés sobiranista: les qüestions econòmiques i d'infraestructures

socialista Enrique Mújica, i d'altres grups contra el nou Estatut.

Les promeses incomplertes del PSOE, la retallada de Mas i Zapatero, la campanya del PP i l'inici de la batalla judicial van anar desfermant una desil·lusió generalitzada a la societat catalana. La PDD va donar una continuïtat al cycle de mobilitzacions convocant una nova manifestació l'1 de desembre de 2007, aquesta vegada incorporant un altre element cabdal en el procés sobiranista: les qüestions econòmiques i d'infraestructures. Una aposta de l'independentisme liderat per ERC de lligar la reivindicació nacional de la independència amb les qüestions quotidianes de la ciutadania. Amb el lema «Som una nació i diem PROU!», la manifestació reivindicava el dret a decidir sobre les pròpies infraestructures, sobretot relacionades amb la xarxa de trens de Renfe, i responia així a la manca d'inversió per part de l'Estat a Catalunya, almenys al nivell equivalent al PIB català. Aquesta vegada hi van donar suport els partits polítics catalanistes —CiU, ERC, ICV, EUiA i CUP— menys el PSC. L'èxit de la convocatòria, que omplí el Passeig de Gràcia i la Via Laietana amb una massa xifrada

en 700.000 persones segons els organitzadors —i 200.000 segons la Guàrdia Urbana— donà sens dubte empenta al moviment a favor del dret a decidir, que anava sumant sectors que tradicionalment no havien militat a l'independentisme.²¹

Hi havia un gran malestar social pel fet que el servei de Renfe, fruit de les obres de l'AVE i de la manca d'inversions, patia retards i avaries constants. La PDD va veure l'oportunitat de generar una nova mobilització, de caràcter molt transversal, que reforçés i omplís de contingut la reivindicació per la sobirania nacional. Per això, al costat de les inversions, es reclamava el traspàs de la competència en la gestió ferroviària de rodalies per a Catalunya, la publicació de les balances fiscals i que Catalunya pogués recaptar i gestionar els seus propis impostos.²²

---

21 HIERRO HERNÁNDEZ, *Canvis a curt termini en la identificació nacional a Catalunya*; MUÑOZ; GUINJOAN; VILAREGUT, «Les consultes sobre la independència: context, organització i participació»; VILAREGUT SÁEZ, *Memòria i emergència en l'independentisme català: el cas de la Plataforma pel Dret de Decidir*.

22 Unes reivindicacions que vint anys després encara formen part de l'agenda més actual de l'independentisme. LÓPEZ, *El derecho a decidir: la vía catalana*.

Tanmateix, per primera vegada els crits a favor de la independència protagonitzaven una manifestació fora de la Diada de l'Onze de setembre.²³ Així doncs, en aquella manifestació es van fer visibles les noves aliances i *cleavages* —divisions— polítics que marcarien tot el període del Procés: CiU, ERC i ICV per un costat, i PSC i PP per l'altre.

Però les divisions internes impediren que la PDD s'erigís en l'espai de confluència d'un ampli moviment social de protesta que ja havia anat prenent forma. Entre el 2009 i el 2011 hi va haver també un moviment popular que va impulsar consultes populars als diferents municipis sobre la independència. Una iniciativa que, tot i no ser liderada per la PDD, va créixer a redós de l'auge del moviment independentista. Un cop coneguda la sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut retallat, Òmnium Cultural va prendre el relleu en el lideratge d'aquest espai i va convocar una nova manifestació el 10 de juny de 2010 sota el lema «Som una nació. Nosaltres decidim», que ja hem comentat. La participació

---

23 *Ibidem*.

Les divisions internes impediren que la PDD s'erigís en l'espai de confluència d'un ampli moviment social de protesta que ja havia anat prenent forma

fou calculada en més d'un milió de persones²⁴ que ompliren els carrers del centre de Barcelona, que van desbordar totes les previsions.

Després de la PDD

La història de les grans mobilitzacions va continuar els anys següents amb les mobilitzacions convocades l'Onze de Setembre, Diada Nacional de Catalunya, i amb l'aparició d'un nou actor en escena: l'Assemblea Nacional Catalana (ANC). Les mobilitzacions de l'ANC, organitzades juntament amb Òmnium Cultural, van marcar fites cada vegada més agosarades en la capacitat de mobilització d'aquest moviment pel dret a decidir. L'Onze de Setembre de 2012 la manifestació tingué per lema una proclama ja netament independentista: «Catalunya, nou estat d'Europa». Els participants constituïen una massa que va ocupar tot el centre de Barcelona, concentrada al voltant del Passeig de Gràcia i la Via Laietana. Els organitzadors van parlar de dos

milions de persones, i la Guàrdia Urbana de 600.000.

El 2013 l'ANC va decidir assumir el repte de fer una cadena humana que recorregués tot el territori del Principat, resseguint la costa. Aquesta fita es va aconseguir amb la participació de 1.600.000 manifestants i 30.000 voluntaris. Aquesta vegada els participants s'havien inscrit en un aplicatiu que els distribuïa per trams al llarg de la costa catalana. Aquesta mobilització va tenir un gran impacte internacional i va situar la reivindicació catalana a les portades dels principals rotatius i les principals cadenes del món.

L'any següent, coincidint amb el tricentenari de la Guerra de Successió (1714-2014), la mobilització va consistir a formar una V baixa a l'exemple barceloní, que volia simbolitzar tant la idea de «victòria» com la idea de «votar». Es va demanar als participants que es vestissin de groc o de vermell, alternativament, per tal de formar una gran senyera que es filmaria des de l'aire, una acció que va comptar amb una participació de 1,8 milions de manifestants segons la Guàrdia Urbana i unes 500.000 per-

sones inscrites prèviament. Parlem, doncs, d'un moviment d'àmplia base social que de forma continuada en el temps es mobilitza en favor d'una reivindicació. I això, amb aquest abast, i d'aquesta manera, no s'havia vist mai abans a Catalunya. Fins al punt que ha quedat eclipsat el referent de la gran manifestació de l'Onze de Setembre de 1977, i potser també el que va representar aleshores.

El dret a decidir, llegat de la PDD?

Un dels grans defensors del concepte del dret a decidir en el context del Procés és el polític Jaume López. Ell mateix defensa el paper rellevant que va tenir la PDD en la promoció d'aquest concepte entre la societat civil mobilitzada.²⁵ Per López, la manifestació del 2010, que respon a la sentència del Tribunal Constitucional que declara inconstitucionals aspectes bàsics de l'Estatut, suposa la consolidació del marc cognitiu que plantejava la PDD: la reivindicació del dret a decidir.²⁶ De manera

²⁴ Un milió i mig segons els organitzadors i un milió cent segons la Guàrdia Urbana.

²⁵ Ell mateix va ser president de la PDD durant un període breu de temps el 2008.

²⁶ LÓPEZ, *El derecho a decidir: la vía catalana*.

L'èxit de la PDD és reivindicar el dret a decidir de Catalunya com a nació i el fet que es produeixi un canvi de cicle reivindicatiu a Catalunya

que a partir d'aleshores els diferents actors del Procés es posicionaran al voltant d'aquest concepte per defensar diferents posicions: la reforma constitucional, la independència o la continuïtat del model autonòmic. Per tant, l'èxit de la PDD no és només la de convocatòria de milers de persones el 2006 i el 2007 per sortir al carrer a reivindicar el dret a decidir de Catalunya com a nació, sinó el fet que es produeixi un canvi de cicle reivindicatiu a Catalunya.

En canvi, per a Ricard Vilaregut, el dret a decidir com a concepte és un reflex de la capacitat del moviment independentista català per articular el debat sobre la independència adaptant-lo a la conjuntura sociopolítica —desafecció, recentralització, crisi democràtica, econòmica i social:

«Una part de l'èxit assolit del moviment, doncs, es deu a la difusió i socialització del concepte del dret a decidir, utilitzat estratègicament pel moviment per avançar en l'assoliment de la seva reivindicació principal, la independència. I emfatitzem «utilització estratègica» del concepte, perquè paradoxalment, el dret a decidir no forma part del master frame del moviment,

*clarament hereu dels pressupòsits teòrics vinculats al dret a l'autodeterminació dels pobles».*²⁷

En aquest sentit, tal com afirma Vilaregut, la PDD va ser la primera organització a produir l'efecte de diluir les fronteres del moviment independentista fins a impregnar el conjunt del catalanisme amb la reivindicació independentista.

La manifestació del canvi de xip

Certament, la manifestació del 2006 representa un canvi en el panorama polític català, que conté ressonàncies de la gran manifestació de l'Onze de Setembre de 1977, però que alhora porta una manifestació d'aquest caire fora del marc limitat d'acció que havia tingut l'independentisme fins aleshores. En aquest sentit, la manifestació del 18 de febrer marca un abans i un després en el moviment independentista.

Podem dir també que el 2006 comporta el relleu de la generació de la

²⁷ VILAREGUT, «El dret a decidir com a estratègia de moviment».

Transició en l'acció política per la generació de polítics de la post-Transició, la generació que va créixer en el marc de l'Estatut de 1979, de la normalització lingüística i de la idea d'un país que podia arribar a complir els estàndards de qualsevol estat mitjà d'Europa. Però sense oblidar que els nous lideratges polítics, primer a ERC i posteriorment a la CUP, van anar acompanyats d'un fort moviment social independentista que va acabar absorbint els sectors més conservadors i fins aleshores menys independentistes de Convergència Democràtica de Catalunya en aquest canvi de cicle polític. La manifestació del 18 de febrer és la constatació que una base no subordinada als espais convergents i socialista pot ser transversal i prou forta com per moure tot l'àmbit catalanista cap a posicions que fugin de la dualització en què aquests dos espais s'havien repartit el país.

Per altra banda, el fracàs de la proposta federalista del PSC en aquest context de lluita social per eixamplar el marc de decisió dels catalans el va portar a una crisi interna profunda, en què va perdre precisament la seva ala més catalanista i va

El 2006 comporta el relleu de la generació de la Transició en l'acció política per la generació de polítics de la post-Transició, que va créixer en el marc de l'Estatut de 1979

portar el PSC, després d'uns anys de defensar el referèndum sobre el futur de Catalunya, a aliar-se amb PP i Vox per defensar la unitat d'Espanya, negar el dret a decidir i acordar l'aplicació de l'article 155 de la Constitució per anul·lar l'autonomia catalana i empresonar el Govern de la Generalitat.

Paradoxalment, el cicle polític que començava el 2006 amb la idea del «dret a decidir» situava la proposta independentista en un procés que aprofundia i eixamplava les costures de la democràcia a través de la idea d'un referèndum. La reacció de l'Estat espanyol va ser, precisament, la limitació de drets, que va malmetre la qualitat democràtica del mateix Estat espanyol i va vulnerar drets fonamentals dels catalans. ■

■ Bibliografia

BAYONA ROCAMORA, Antoni. «La sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya». A *Activitat parlamentària*, núm. 2, p. 63–71, 2010.

EL PAÍS. «Sólo Esquerra apoya una manifestación a favor del texto» [en línia]. De 17 de gener del 2006. Disponible a: <www.elpais.com>.

GAGNON, Alain G.; SANJAUME-CALVET, Marc. «Cataluña: Federalismo y derecho a decidir». A *Anuario del Conflicto Social*, núm. 3, p.432–456, 2014.

HIERRO HERNÁNDEZ, María José. *Canvis a curt termini en la identificació nacional a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2010.

LAMARCA I MARQUÈS, Albert; CASADO PÉREZ, Vanessa. «Comparativa entre les reformes dels Estatuts d'Autonomia de Catalunya i d'Andalusia» [en línia]. A *InDret*, 2007, núm. 1. Disponible a: <www.raco.cat>.

LÓPEZ BOFILL, Hèctor. «Nous horitzons. L'evolució jurídica cap a un Estat propi». A *Revista catalana de dret públic*, p. 479–487, 2010.

LÓPEZ, Jaume. *El derecho a decidir: la vía catalana*. Tafalla: Txalaparta, 2017.

MOLDES, Aleix. «Apoyaré: la promesa de Zapatero que va oblidar sobtadament a la Moncloa» [en línia]. A *Ara*, de 4 de febrer de 2021. Disponible a: <www.ara.cat>.

MUÑOZ, Jordi; GUINJOAN, Marc; VILAREGUT, Ricard. «Les consultes sobre la independència: context, organització i

participació». A PARÉS, Marc. «Informe sobre l'estat de la democràcia a Catalunya. IGOP-UAB» [en línia]. A *UAB*, 2010. Disponible a: <www.portalrecerca.uab.cat>.

NEBREDA, Elisabet. «La República Catalana, dins o fora de la Unió Europea?». A *Eines per a l'esquerra nacional*, núm. 18, p. 10–11, 2013.

REQUEJO, Ferran; SANJAUME-CALVET, Marc. «Referèndums d'independència. Catalunya en perspectiva». A *Revista de Catalunya*, núm. 308, p. 77–97, 2019.

RIDAO, Joan. *El dret a decidir: La consulta sobre el futur polític de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Autònoms, 2014.

SANJAUME-CALVET, Marc. «Els arguments contra el dret a decidir de Catalunya: una avaluació teòrica». A *L'Espill*, núm. 46, p. 73–84, 2014.

SERRANO, Ivan. *De la nació a l'estat*. Barcelona: Angle Editorial, 2013.

VILAREGUT SÁEZ, Ricard. *Memòria i emergència en l'independentisme català: el cas de la Plataforma pel Dret de Decidir*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona, 2012.

VILAREGUT SÁEZ, Ricard. «El dret a decidir com a estratègia de moviment» [en línia]. A *Àmbits de Ciència Política i Societat*, 2013. Disponible a: <www.ambitscolpis.com>.

ARA. «Zapatero: "Apoyaré el Estatuto que apruebe el Parlamento de Catalunya"» [en línia]. Disponible a: <www.ara.cat>.